

DZIENNIK

ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

Przedpłata miesięczna Mk 11000.—

Redakcja i Administracja przy ul. Ciężarowej l. 18 Tel. 64.

Przedpłata miesięczna Mk 11000.—

CENY OGŁOSZEŃ: Wiersz millimetryj jednosłupowy 250 Mk W rubryce „Nadesłane” 50%, na pierwszej stronie lub w tekście jako też układ tabelaryczny 100% dodatku W niedzielę i święta 25% drożej. Ceny obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Rocznik 18/I

Cieszyn, wtorek 19 czerwca 1923

Nr. 81

Pan Prezydent Rzeczypospolitej na Śląsku.

Cieszyn, 18 czerwca.

W dniu dzisiejszym przybywa na Śląsk Cieszyński gość dostojny, głowa Rzeczypospolitej, Pan Prezydent Wojciechowski.

Śląsk Cieszyński dumny jest i szczęśliwy, że w ślad za innymi dzielnicami, czy miastami Rzeczypospolitej powitać u siebie może widomy symbol państwa, następcę królów, ucieleśnienie majestatu Polski, jakim jest Pan Prezydent.

Witamy zaś my kresowcy Pana Prezydenta tem szczerzej i serdeczniej, że dotychczasowa Jego działalność jest jakoby wypowiedzeniem i ujawnieniem najgłębszych i najsłodszych uczuć naszych, przekonań i dążeń. Pan Prezydent Wojciechowski każdym Swym przemówieniem, każdym posunięciem politycznym podkreśla swą polskość, to, że polskość zobowiązuje, że polskość to jest idea, hasło, wytyczna działania i cel jasno postawiony, że Polacy mogą mieć wprawdzie różne polityczne, społeczne czy religijne zapatrywania, ale muszą mieć i mają coś, co ich wszystkich łączy, jednym znamięm cechuje, to jest miłość Polski, jako symbolu słonecznej wolności dla siebie i dla drugich, dla siebie w znaczeniu wyzwolenia się ze wszystkiego co niskie, dla narodu jako ucieleśnienie Chrystusowej idei nie tylko od człowieka do człowieka, ale od warstwy do warstwy i od narodu do narodu.

To, co Pan Prezydent powiedział w Krakowie, że Polska musi być mocarstwem, jeśli chce żyć, bynajmniej nie przeciwstawia się powyższemu ideałowi. Musimy być silni, aby się ostać pomiędzy wilkami wśród narodów, musimy być silni aby żyć, by móc naszą zasadę urzeczywistnić. Musimy być państwem Polaków, bo w przeciwnym razie Polska nie będzie tem, czem być powinna.

Śląsk Cieszyński nie ze wszystkim jeszcze otrząsnął się z pod przewagi niemieckiego naziemstwa. Polskość nie ma tu jeszcze tych orlich skrzydeł, tego uświadomienia sobie rasy, jakie zaznacza się w dzielnicach, które dłużej żyły niż my niepodległym życiem państwowym. Nalot obczyzny ciągle jeszcze w przykry sposób zaznacza się u nas, cięży na materialnej i duchowej stronie śląskiego życia. Do Polski dostał się nas załedwie strzęp i to jeszcze skalany, bo najbardziej zarażony staroślązakowszczyzną.

Bielsko, do którego przybywa Pan Prezydent w gościnę, to jedna z najniebezpieczniejszych kuźnic przeciwpolskich zamiarów, węzłowo prusactwa. Dziś jeszcze polskie szkolne wycieczki narażone są tam na pobicie. Znaczna część „Bürgerów” wołałaby kogo innego witać w swych murach. Polacy Śląska Cieszyńskiego spodziewają się, że wysokie odwiedziny dodadzą rozmachu polskiej pracy na Śląsku, wzmocnią zajęcie się najwyższych czynników palącą sprawą umocnienia polskości w naszej południowo-zachodniej stolicy.

Niech żyje Pan Prezydent!

W. K.

Program

przyjeżdża Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w Bielsku w dniu 18 czerwca 1923 r.

5:15: Przyjazd samochodami z Ps czyni do Dziedzic. — Kompania honorowa. — Powitanie w Dziedzicach przed zagrodą Stryczka u bramy honorowej przez starostę bielskiego i bezpośrednio przez starostę cieszyńskiego; 5:20: odjazd z Dziedzic przez Dziedzice — Czechowice — Komorowice do Bielska; 5:36: przyjazd do Bielska. Przed wjazdem do miasta przedjedzie banderą górali; przed bramą honorową kompania honorowa i szwadron szwoleżów, orkiestra wojskowa, u bramy honorowej, powstanie przed gmachem Starostwa, powita burmistrz miasta Bielska z radą miejską. — Ludność, organizacje sokołów, straży pożarnych itd., dzieci szkolne, utworzą zarówno w Dziedzicach jak i w Bielsku szpaler. 5:40—6:20 udziela Pan Prezydent posłuchania zgłoszonym delegacjom w biurze starosty; 6:20: odjazd do Strzelnicy, ul. Sienkiewicza, 3-go Maja i Siksta; 6:25—6:40: Raut w Strzelnicy; 6:40: wyjazd samochodami do Katowic.

Szczegóły.

1. Przełożeni gmin i wydziały gminne z pow. sądowego strumińskiego, z Dziedzic i gmin okolicznych zjawiają się na powitanie w Dziedzicach, zaś z reszty gmin pow. bielskiego i cieszyńskiego w Bielsku.

2. W Strzelnicy wygłosi toast na cześć Rzeczypospolitej i Pana Prezydenta prezydent Związku przemysłowców Bielska-Białej fabrykant Bathelt.

Wzniesiono bramę honorową w Dziedzicach. Ustawiono wspianą bramę honorową w Bielsku przed Starostwem. Dziewczęta w Dziedzicach wręczą kwiaty polne. Panie w Bielsku wręczą bukiet. Wzdłuż drogi z Dziedzic do Bielska ustawia się tłumy publiczności. Wszystkie domy są udekorowane.

Przegląd polityczny

Zaniechano „demarche” w Sofii. „Neue Fr. Presse” donosi z Zagrzebia: Belgradzki sprawozdawca dziennika „Riecz” dowiaduje się, że „demarche” małej ententy, która miała nastąpić wczoraj przed południem w Sofii, została zaniechana. Przypuszczać należy, że wstrzymanie kroków nastąpiło pod wpływem angielskiego posła w Belgradzie, Younga. Nadto ze strony radykałów donoszą, że kilka mocarstw stoi po stronie rządu bułgarskiego, a „Riecz” pisze, że dale się tu zauważyć wpływ włoski.

Anglia a okupacja zagłębia Ruhry. „Neue Fr. Presse” donosi z Londynu, że na ostatnim posiedzeniu Izby gmin zapowiedział Baldwin imieniem rządu, iż gabinet angielski nie zamierza

Posłuchanie.

Spis osób i delegacji, które zgłosiły się na posłuchanie u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w Starostwie w Bielsku z okazji jego pobytu w dniu 18 czerwca 1923: 1. urzędnicy konceptowi Starostwa bielskiego (przedstawienie się); 2. wojskowość gener. brygady inż. Galica z 1 adjutantem; 3. duchowieństwo katolickie w Bielsku: Ks. kanonik dr. Bulowski z księżmi; 4. duchowieństwo ewangelickie w Bielsku: Ks. pastor dr. Wagner i 2 kuratorów ew. gminy kościelnej; 5. gmina wyzn. żydowska w Bielsku: prezes Simachowicz i rabin dr. Steiner; 6. miasto Bielsko: burmistrz Pongratz i wiceburmistrzowie Fuchs i dr. Kobylański; 7. pow. Cieszyn: starosta dr. Kisiała, za miasto Cieszyn przyjdą miasta, za gminy 2 wójtów powiatu; 8. Izba handlowa i przemysłowa w Bielsku wraz z Związkiem przemysłowców Bielska-Białej: prez. d. I b. dr. Weinschenk i prez. związku fabrykant Ryszard Bathelt. 9. Polski Związek obywatelski w Bielsku: prezesowie Matusiak i Wieja, insp. Byrski i dyr. Sobocińska; 10. zastępcy polit. organizacji niemieckich (Deutsche Parteien): inż. Oskar Twerdy, inż. Wiesner i Semler; 11. Związek banków w Bielsku: przewodn. dr. Podczaski i dr. Kępiński; 12. zastępcy instytucji kulturalnych i oświatowych w Cieszynie.

Raut.

W Strzelnicy wydaje Związek Przemysłowców bielskich raut, w którym wezmą udział m. i.: Ryszard Bathelt, prez. Związku Przemysłowców; dr. Duda, starosta bielski; dr. Dyboski, burmistrz miasta Strumienia; Fałat, artysta malarz; dr. Kisiała, starosta w Cieszynie; dr. Jan Michejda, burmistrz Cieszyna; ks. Mocko, burmistrz Skoczowa; wszyscy posłowie śląscy, dalej zastępcy urzędów cywilnych, wojskowości, duchowieństwa katolickiego i ewangelickiego, nauczycielstwa, prasy, kupców, rzemieślników, robotników, rolników, gmin wiejskich, różnych instytucji i związków itd., razem około 100 osób.

zmienić swojego dotychczasowego stanowiska do francuskiej okupacji zagłębia Ruhry. Z oficjalnego źródła donoszą, iż dopiero po otrzymaniu odpowiedzi z Paryża, na zapytania gabinetu londyńskiego, będzie ten w stanie zdecydować, w jakim kierunku i na jakiej podstawie można rozpocząć rokowania z innymi sprzymierzonymi. Odpowiedź francuska będzie miała również decydujący wpływ na kwestię ewentualnej odpowiedzi do Niemiec.

Zurych

z dnia 18 czerwca 1923

Warszawa	0 0055	Amsterdam	218.—
Praga	16 67	Medjolan	25 40
Paryż	34 90	Budapeszt	—
Londyn	25 67	Berlin	0 0044
New York	5 565	Wiedeń	0 0078 1/2

Kraków**z dnia 18 czerwca 1923**

K. czeska	3450—	Dolary	115000—
Mk niem.	969	Guld. hol.	46000—
K. austr.	163	Funty ang.	530000—
Franki franc.	7300—	Liry włoskie	—
Franki szw.	21000—	K. węg.	—

**Wiadomości miejscowe
i zamiejscowe**

Egzamin dojrzałości w gimnazjum polskim w Cieszynie odbył się w dniach 15 i 16 b.n. pod przewodnictwem p. Naczelnika W. O. P. dr. Ernesta Farnika z Katowic z następującym wynikiem: zdali: Feliks Bocheński, Wiktor Gabzdyl, Wł. Gembala, Wł. Górny (z odznaczeniem), Jan Heczko, Jan Hławiczka, E. Kareta, Ed. Kokotek (z odznaczeniem), Jan Kotajny, Jerzy Kukucz, Eug. Lukas, Józef Rabin (z odzn.), W. Zbijewski, Kornelia Wojnarówna (z odzn.); dwóch uczniów reprobowano na pół roku.

Z gimnazjum polskiego w Cieszynie. Wpisy główne do klasy I odbędą się w piątek 29 czerwca od 10-12 i w sobotę 30 czerwca od godziny 8-9 rano. Przy zapisie należy przedłożyć 1. metrykę, 2. ostatnie świadectwo szkolne, 3. świadectwo powtórnego szczepienia ospy, 4. opłatę 3000 mkp. Egzamin wstępny w sobotę 30 czerwca o godz. 9 rano. Wymagania: biegłość w czytaniu i pisaniu, znajomość części mowy, biegłość w czterech działaniach rachunkowych, znajomość religii w zakresie 4-klas szkoły ludowej. Do egzaminu przynieść należy: ostatnią książkę polską, pióro. Zwraca się uwagę, że główny wpis i egzamin odbywa się przed wakacjami, po wakacjach tylko dodatkowo. Egzaminy wstępne do klas wyższych odbędą się we środę 27 czerwca od godz. 8 rano. Wpisy do klas wyższych odbędą się przed wakacjami we czwartek 28 czerwca od godz. 10-12.

Zarząd Koła Macierzy Szkolnej w Cieszynie ukonstytuował się następująco: prezes: prof. Józef Król; wiceprezes: Wład. Jaworski; sekretarz: p. Bogusławski; zast. sekret.: ks. F. Trombala; skarbnik: Michał Ciecilar; zast. skarbn.: Jan Juraszek; członk. zarządu: dr. Piekarski, prof. akad. roln. Zdzisław Arzt, p. Henryk Tesarczyk, p. Knips, p. W. Golałowska, p. St. Michejdowa. Program działalności Koła zakreślony na pierwszym posiedzeniu jest obszerny. M. i. wytknął sobie zarząd za cel, oprócz utrzymywania i powiększenia wypożyczalni książek, założenie czytelnicy, pism i przygotowanie serji odczytów na sezon zimowy. Ażeby zaś do tego celu uzyskać potrzebne środki pieniężne, urządził dnia 24 bm. festyn na boisku „Piast”.

sta”, połączony z ćwiczeniami gimnastycznymi młodzieży gimnazjalnej.

Odczyt. Staraniem Koła Macierzy Szkolnej w Cieszynie odbędzie się w środę, dnia 20 czerwca o godz. 7:30 wiecz. w sali Domu Narodowego wykład p. dra. Łabędzińskiego p. t. „Morze polskie”. Wykład będzie ilustrowany obrazami świetlnymi.

Z Dyrekcji Szkoły Handlowej w Cieszynie. Rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 14 maja 1923 L. 12752-III pob. Szkoła Handlowa w Cieszynie unieszczoną została w wykazie szkół zawodowych, ukończenie których uprawnia absolwentów do jednoletniej służby wojskowej.

Na Śląski Fundusz wieczysty Ziemi Żamojskiej: zebrano na listę zbiorczą: p. Jadwiga Lempicka, Werbkowice, pow. Hrubieszów 46.000 mkp.

Dary na Macierz Szkolną: p. Helena Babilonowa w Cieszynie, zamiast życzeń ślubnych: p. W. Świątłowej z p. Dominikiem Gwoździem 5000 mkp., p. Bronisławy Płonkówny z p. Żwakiem 5000 mkp., p. Ewy Kubackówny z p. Pawłem Kantorem (zł. w kwitniu) 5000 mkp., p. Janina Adamczykowa, żona prof. 50.000 mkp., I. Komp. 4 p. p. Strzelców Podhalańskich 33.000 mkp.

Dary 3 maja zebrane na listy składkowe: p. Wilhelm Szuścik, (Koło M. S.) w Kaczycach 52.000 mkp. i 5 Kcz. Kierownik szk. w Kostkowicach 78.000 mkp., Kier. szk. w Świętoszówce 50.000 mkp., Szk. lud. w Zebrzydowicach 351.135 mkp. i 1 Kcz. p. Krzysztof Lukas ofic. ewid. składki zebr. przy wpisie (kubany) 400.000 mkp. i 50 Kcz., Tow. „Sokół” Maślenice i za kokardki 127.100 mkp., p. Paweł Pilch, krawiec w Cieszynie 70.000 mkp., p. Leon Chrzastowski, kuśnierz w Cieszynie 10.000 mkp., p. Alojzy Wiochna 20.000 mkp., p. Andrzej Sojka, Brzeźówka 37.500 mkp., p. Franciszek Majer, krawiec 200.000 mkp., p. Ernest Glajcar, naucz. 27.000 mkp., p. Henryk Rippner, kupiec w Cieszynie 22.500 mkp., p. Józef Maulaz, urzędnik 62.000 mkp., p. Antonina Szajnowa, Lwów 5000 mkp.

Anormalne stosunki na kolejach śląskich. W Cieszynie kasa kolejowa nie wydaje dla celów wycieczkowych uczniom biletów ulgowych na obszarze górnośląskim, natomiast otrzymuje się w Katowicach ulgowe bilety do Cieszyna. Lecz ostrożnie z pochwałami. Katowicki kasjer przy okienku 7 odsyła interesenta po bilety ulgowe do kasy wydawającej bilety IV klasy w sąsiednim budynku. Po pielgrzymce odbytej do wskazanego miejsca dowiaduje się prowadzący wycieczkę, że kasjerowi nie chce się biletów rozciągać i zostaje odesłany do t. zw. naczelnika biletowego celem wystarania się o blankiet przepisowy. Cennej tej osoby jednak nigdzie znaleźć nie można. Po stwierdzeniu tego faktu

wyprowadzonemu z cierpliwości interesantowi udało się ostrą przemową skłonić nareszcie urzędnika do wypełnienia swego obowiązku. Można sobie wyobrazić, jak w ten sposób rzuca się kłody pod nogi prowadzącemu wycieczkę, zważywszy, że to miało miejsce po nocy spędzonej w wagonie i tuż przed odejściem pociągu.

Sprawozdanie miasta Skoczowa z targu bydłęcego: Dnia 7 czerwca: Sprzedano 7 jagniąt, 2 maciury od 900 tys. do 1 mil. 360 tys. mk. 17 wyrostków od 450.000 do 800.000 mk. 150 prosiąt od 150.000 do 425.000 mk. Dnia 11 czerwca: 2 ogiery za 4.000.000 do 5.000.000 mk., 2 klacze za 3.000.000 do 5.000.000 mk., 7 wałachów za 1.500.000 do 3.200.000 mk., 1 buhaja za 1.000.000 mk., 35 krów za 1.500.000 do 4.000.000 mk., 3 jałówki za 2.000.000 do 3.600.000 mk. Dnia 14 czerwca: 6 macior za 900.000 do 1.350.000 mk., 37 wyrostków za 350.000 do 800.000 mk., 305 prosiąt za 80.000 do 400.000 mk.

Pięć lat kryminału dla waluciarzy. Ministerjum Skarbu wniosło do sejmu projekt zmiany ustawy o uregulowaniu, w drodze rozporządzenia, obrotu pieniężnego z zagranicą, oraz obrotu obcymi walutami. Według tego projektu, osoby, wykraczające przeciw rozporządzeniu ministerjalnemu podlegają karze 5 lat więzienia, albo grzywnie do 100 milionów marek.

Nr. 14 „Szopki” zawiera wśród bogatej treści następujące ilustracje: Z. Skwirczyńskiego - W orle gnieździe; Z. Skwirczyńskiego - Opozycja; B. Biedrzyckiego - Na rozstanie; B. Zolińskiego - Powrót taty - Stückgolda; S. Biedrzyckiego - Stasio rysuje.

Ropica. (Wycieczka szkolna.) W niedzielę, dnia 24 czerwca, o godz. 2 po południu odbędzie się na łące p. Wani i Wawreczki wycieczka szkolna oraz i rodzicielska, do której zaprasza się wszystkie obywateli bez różnicy stronnictwa. O zabawę dla małych i wielkich postara się komitet. W razie niepogody odbędzie się zabawa i festyn w restauracji „na Woleństwie”.

Milionówka. Z Warszawy aelefonują: W dniu wczorajszym wylosowano numer „milionówki” 094.851, zakupiony w Poznaniu.

Ze sportu

B. B. S. V. w Bielsku upadł zupełnie w formie tak, iż teraz nie przedstawia groźnego przeciwnika. Upadek formy tłumaczy się tem, iż za czasów austriackich sprowadzono do tej twierdzy germanizmu najlepszych graczy wiedeńskich, a dziś ci ludzie są już weteranami piłki nożnej i zupełnie przegrany. Do niedawna ów klub był najlepszym klubem na Śląsku a nawet dla czołowych drużyn polskich przedstawiał groźnego przeciwnika. W grach o mistrzostwo podokręgu krakowskiego B. B. S. V. zajął jedno z ostatnich miejsc. Jednak Bielsko pod względem sportowym stoi bardzo wysoko.

Wizerunek człowieka niepocziwego

Egoizm i chęć użycia, to najbardziej charakterystyczne cechy przestępcy; przestępcę obchodzi tylko on sam i zyski, jakie dla siebie może osiągnąć. Względ na cudze dobro jest dla niego rzeczą zupełnie obcą. Przestępca nie wykazuje troskliwości nawet w stosunku do swoich rodziców i ludzi najbliższych. Okrada on z największym spokojem ducha dobroczyńcę, który go uratował od nędzy i zabiera swej biednej matce ostatni grosz, aby go po chwili roztrwonić w sposób, jaknajbardziej lekkomyślny. Przyrzeczenia i „słowa honoru” przestępcy — to puste dźwięki bez żadnej wartości. Związek przyjaźni lub rodzinny nie istnieje dla przestępcy. Zdradza on swego towarzysza przy najbliższej okazji i oszukuje go przy podziale łupu.

Pragnienie użycia, jakie obserwujemy u przestępcy przechodzi wszelkie możliwe granice.

Można rzec bez przesady, że lwia część ukradzionego i zrabowanego majątku wędruje do kieszeni prostytutek i od kas różnego rodzaju warietów i café-chantantów. Czy to złodziej, czy defraudant, czy też morderca — każdy z nich szuka w tego rodzaju lokalach użycia i zapomnienia.

O jutrze przestępca nie myśli, jest on całkowicie pochłonięty dniem dzisiejszym i pragnie z dnia tego wyczerpać maximum użycia. Oddaje się wszelkiego rodzaju hazardom, uprawia grę w karty i t. d.

Zamiast religii, spotykało się dawniej u przestępców jak najdalej idące zabobony. Obecnie są oni już nazbyt trzeźwi, tak, że i zabobony zaczynają w środowisku tem zanikać.

Odwaga, w pełnym znaczeniu tego słowa, jest mimo pozorów u przestępców zjawiskiem dość rzadkiem; przeciwnie tchórzostwo jest ich cechą znamioną. Krzyk dziecka, szczeknięcie psa wystarcza, aby przestępcę spłoszyć i zmusić go do ucieczki. O ile przestępca stawia beznadziejny opór — to przeważnie w początku swej kariery, gdy strach przed karą jest w nim ogromnie rozwinięty i gdy obawia się utraty zewnętrznego pozoru przyzwoitości. Bardzo rzadko stary, zawodowy złodziej, w razie przyłapania go, dopuści się morderstwa, brak mu odwagi. Dlatego też napadnięty przez złodzieja powinien wykazać odwagę, gdyż jest rzeczą pewną, iż złodziej zacznie uciekać. Wojna zmieniła nieco tę właściwość przestępców.

Przestępca, o ile przeszedł przez wojnę w charakterze żołnierza, to nabrał on odwagi, przyzwyczajony jest do broni, również mordowanie jest dla niego rzeczą codzienną; taki przestępca jest podwójnie niebezpieczny.

Strasznym natomiast jest przestępca, gdy czuje swą fizyczną przewagę nad poszkodowanym: związane kobiety z zakneblowanymi ustami — gwałci; nad mężczyznami się zęba; niepotrzebne mu rzeczy niszczy, jak wandal. Wandalizm dochodzi do tego, że przestępca na miejscu czynu pozostawia swe ekskrymenty. Czyni to również z zabobonu, wierząc, że jak długo ekskrymenty zachowają swą temperaturę, tak długo jest on, przestępca, bezpiecznym i nie ma się czego obawiać. To też znalezienie ekskrymentów na miejscu przestępstwa wskazuje, iż mamy do czynienia z zawodowym przestępcą.

Przestępca wykazuje zamiłowanie do towarzysstwa. Unika on samotności. Pęd do zabaw powoduje również otaczanie się „kolegami”. Dzięki temu towarzyskiemu usposobieniu udaje się często przestępcę odnaleźć, gdyż podczas pijatyki nieraz „wygada” się on i zdradzi swą tajemnicę. Znacznie niebezpieczniejszy jest przestępca samotnik, skryty.

Gadatliwość przestępców jest ich bardzo niebezpiecznym wrogiem i umożliwia konfidantom policyjnym ściganie przestępcy.

Przestępca ma zwykle swoich stałych towarzyszy i współników. To też orientujący się w świecie przestępczym urzędnik policji poschwytywanie jednego ze sprawców z łatwością wpada na trop innych przestępców — współników.

gdź posiada parę boisk sportowych i kilka klubów, stojących dość wysoko pod względem sportowym. Prócz gry w piłkę nożną uprawiają drużyny bielskie lekkoatletykę, pływanie i ławnictwo.

Polski Klub Ławnictwa w Cieszynie. Staraniem członków Klubu Sportowego „Piast” ma powstać w Cieszynie na boisku sportowym „Piasta” i Polski Klub „Ławnictwa”. Dotychczas istnieje w Cieszynie tylko niemiecki klub Ławnictwa, który liczy pokaźną ilość członków. Jest to sport właśnie dla zamożniejszych ludzi obojga płci. Powinniśmy sobie wziąć za punkt honoru i jak najrychlej stworzyć zespół. Zorganizowanie tej sekcji sportu porucił Zarząd „Piasta” Dr. Halami, swojemu członkowi, do którego należy się zwrócić po bliższe informacje.

Wewnętrzne sprawy

Rozkaz do armii ministra spraw wojskowych. Minister spraw wojskowych gen. broni. Szepetycki, wydał następujący rozkaz do armii: Żołnierze! Powołany dekretem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na stanowisko ministra spraw wojskowych, wzywam Was do dalszej wyjątkowej pracy żołnierskiej i do dalszego doskonalenia się w szlachetnym zawodzie obrońców ułmowanej Ojczyzny. Znajac Was i z pola chwaty i z lat przepracowanych chlubnie w pokoju, wierzę w wyniki dalszych trudów i ich owoce. Wiem, że silni karnościami i zespoleniem, przyniknieci dumą szlachetnych tradycji rycerskiego narodu i pełni zapalu dla twardych obowiązków służby, potraficie być zawsze zabezpieczeniem wolności i potęgą Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, oraz ostoją jej ładu i porządku.

Prezydium klubu P. S. L. Piast. Na ostatnim posiedzeniu klubu P. S. L. Piast ukończył się ostatecznie zarząd klubu. Do prezydium weszli posłowie: Jan Dębski jako prezes, Bryl, Pluta, Bobek i Janeczek, jako wiceprez.

Nowy prezes GUZ. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał nominację p. Czarkowskiego na prezesa głównego urzędu ziemskiego. Nowy prezes należy do sympatyków PSL. Piast.

O awans dla urzędników ze średnim wykształceniem. Z Warszawy donoszą: Do sejmu przybyli przedstawiciele małopolskich urzędników państwowych, posiadających wykształcenie średnie i złożyli marszałkowi Ratajowi i przedstawicielom klubów sejmowych memoriał w sprawie jednorazowego zszeregowania pracowników tej kategorii do wyższych grup uposażenia wedle lat służby i zajmowanego stanowiska.

Nasza delegacja przy Lidze narodów. Jak wiadomo, delegatem rządu przy Lidze narodów będzie poseł w Londynie Skirmunt, w Szwajcarii zaś czuwać będzie stale pos. berneński Mo-

Lecz przyjaźń łącząca przestępców zamienia się z łatwością w nienawiść. Powstaje ona zwykle bądź na tle zazdrości, bądź też oszustwa. Już podczas kradzieży stara się złodziej ukryć przed swymi współnikami część łupu, zaś przy obrachunku zwykle ich oszukuje. Za czasów dawniejszych, gdy banda przestępców działała pod kierownictwem herszta, oszustwo przy podziale łupu, było karane przez herszta śmiercią. Przesadzony już zgóry był los członka bandy, który ukrył przy sobie część łupu, lub też zadenuncjował swych towarzyszy przed władzą.

Zdarza się często, że przestępstwa, stawiony przed sąd odczuwa wewnętrzna skrucha i chętnieby rzecz całą wyjawil sądowi. Lecz cóż? Jest on świadom tego, iż po wyjściu z więzienia czeka go krwawa zemsta jego współtowarzyszy, jest on z nimi związany i bardziej się ich boi, aniżeli wymiaru sprawiedliwości. Dawniej, takiego przestępcę, który towarzyszy swych zdradził, „odznaczeni” oni, rozcinając mu policzek; był to znak ostrzegający innych przestępców przed „zdracą”. Obecnie takich „odznaczeń” już nie spotykamy, ale zemsta za ujawnienie tajemnicy i wydanie współników jest na porządku dziennym. Kłusownicy zabijają często ranne towarzysza, aby ten ich nie zdradzał przed władzą. „Gaz. Adm. i Pol. Pań.”

dzelewski. Do Genewy zostanie przeniesiony na stałe z Gdańska p. Marchlewski, specjalista w sprawach gdańskich.

Oliarność Śląska dla Rzeczypospolitej. „Dz. Gdański” donosi, że przed kilku dniami w Pucku podniesiono banderę, na torpedowcu „Ślązak”, który odbywał dłuższy remont w warsztatach marynarki wojennej w Pucku. Na uroczystości był obecny wicemarszałek Sejm śląskiego, który złożył w Sejmie śląskim wniosek o utrzymanie załogi „Ślązaka” kosztem skarbu śląskiego.

Posel polski w Berlinie. W „Monitorze Polskim” ogłoszono: „Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 7 czerwca 1923 roku zamianował Kazimierza Olszowskiego posłem nadzwyczajnym i ministrem pełnomocnym Rzeczypospolitej polskiej w Berlinie”.

Dąbski przegrał we własnym okręgu. Główną podstawą Dąbszczyzny było województwo warszawskie. Na czele zarządu stał pos. J. Dąbski. Po przesileniu w łonie partii, stanowisko swoje w organizacji Dąbski począł wyzyskiwać dla celów secesjonistów. W tych dniach na posiedzeniu zarządu okręgowego warszawskiego zaaprobowano obecną politykę stronnictwa prezesa Witosa, wobec czego p. Dąbski musiał zrezygnować ze stanowiska prezesa. W miejsce jego został wybrany dyr. departamentu ministerstwa kolei, dr. Wróbel, a zastępcą zaś pos. Cieplak. Na czele zarządu głównego P. S. L. stanie prawdopodobnie Bojko.

Wojsko a polityka. Opierając się na istniejących ustawach minister spraw wojskowych umieści w jutrzejszym rozkazie min. spraw wojskowych punkt, przypominający o zakazie brania czynnego udziału w działalności politycznej wojskowym służby czynnej bez względu na ich szarżę.

Pięknem za nadobne. „Dziennik Gdański” donosi: Wobec tego, że władze w miastach, wbrew zawartym umowom, pobierają wielkie kaucje w procesach sądowych, przewyższające najczęściej wartość obiektu spornego, jak również żądają od obywateli polskich uiszczania podatków z góry, władze polskie zaprowadzić mają obostrzone postanowienia względem gdańskich eksporterów drzewa, którzy dawniej opłaty wywozowe uiszczali dopiero po dokonaniu sprzedaży, najpóźniej po 4 miesiącach. Obecnie eksporterzy drzewa będą musieli opłacać podatki wywozowe, z góry bez względu na to, kiedy zostanie dokonana sprzedaż.

Wydatki i dochody skarbu państwa w maju. Według urzędowego wykazu dochody i wydatki skarbu państwa w maju wyniosły w sumach ogólnych: Dochody z podatków i opłat skarbowych 247 miliardów, inne dochody państwowe 606 miliardów, razem 852 miliardów. Rozchody ogółem 1137 miliardów. Sumy powyższe dotyczą dochodów i wydatków budżetowych. Zatem deficyt budżetowy skarbu państwa w maju wyniósł ogółem 285 miliardów, co pokryte zostało prawie całkowicie drukiem banknotów. Dochody i wydatki obrotowe według tegoż wykazu równoważyły się prawie w maju z pewną przewyżką przychodu. Wśród dochodów obrotowych zwraca uwagę pokaźna suma 118 miliardów, która wpłynęła do skarbu państwa w miesiącu sprawozdawczym ze sprzedaży 6 proc. bonów złotych. Na wpływy z podatków i opłat skarbowych, w pozycji dochodów budżetowych, złożyły się następujące sumy: Podatki bezpośrednie 38 miliardów, podatki pośrednie 85 miliardów, cło przywózowe 45 miliardów, grzywny i opłaty 33 miliardów, monopol soli 10 miliardów, monopol tytoniowy 36 miliardów. Razem 247 miliardów.

Pogrzeb Leona Bilińskiego odbył się w niedzielę we Wiedniu. S. p. Leon Biliński urodził się w roku 1846 w Zaleszczykach. Po ukończeniu wydziału prawniczego został w r. 1868 doцентem, a w r. 1874 zwyczajnym profesorem ekonomii politycznej w uniwersytecie lwowskim. Członkiem czynnym Akademii umiejętności był obrany w r. 1876, w r. 1878 rektorem uniwersytetu lwowskiego, posłem na sejm krajowy w r. 1878, a do rady państwa w r. 1883, gdzie odgrywał wybitną rolę, jako referent do spraw z dziedziny ekonomicznej i społecznej. W r. 1892 został prezesem państwowych kolei austriackich, a w trzy lata później objął w gabinecie Badeniego tekę ministra skarbu i ustąpił wraz z całym gabinetem w r. 1897. Jako minister skarbu był następnie wielkorządcą

Bośni i Hercegowiny. Podczas wojny stanął na czele N. K. N. jako jego prezes, a w odrodzonej Polsce piastował tekę ministra skarbu w gabinecie Paderewskiego. Z najważniejszych prac naukowych zmarłego wymienić należy: „Studia nad podatkiem dochodowym” (2 tomy), „Procedura a czynsz”, „Wykład ekonomii społecznej” (2 tomy), „O pracy kobiet ze stanowiska ekonomicznego”, „System nauki skarbowej”. Poza tem ogłosił cały szereg drobnych rozpraw w językach polskim i niemieckim.

Ze świata

Upały i burze w Ameryce. Gdy u nas słońce nie może przedrzeć się przez napływające wciąż chmury i ludzie drżą z zimna, w Ameryce północnej panują upały, odczuwane dotkliwie zwłaszcza przez mieszkańców miast tak gęsto zaludnionych jak Nowy Jork lub Boston. Pod wpływem upału, przekraczającego 30 stopni C, zdarzają się liczne przypadki porażenia słonecznego, a w niektórych miejscowościach Nowej Anglii pozamykano szkoły ze względu na upał zbyt uciążliwy, którego nie łagodzi nawet wybuchające często gwałtowne burze z wyładowaniami elektrycznymi, wyrządzającymi znaczne szkody.

Rad z Kongo. Na odbywającej się obecnie w Londynie międzynarodowej wystawie górniczej, predaawiciel Belgii oświadczył, że Kongo belgijski może dostarczać z kopalni swych rocznie 25 gramów radu w ciągu lat dziesięciu. Obecnie istnieje na świecie, w rękach lekarzy tudzież instytucji naukowych, ogółem 200 gramów radu, ponieważ zaś rad używa się obecnie tylko do leczenia pewnych chorób i celów naukowych, przeto uciążliwa fabrykacja radu z rud uranowych w znacznych ilościach byłaby zbędna.

Dział gospodarczy

Wystawa przemysłowa w Ostrawie. Dnia 16 czerwca odbyło się uroczyste otwarcie wystawy w obecności ministrów. Wystawa ma dać obraz tych bogactw, które mieszczą się w zagłębiu węglowym, ma równocześnie wykazać zależność tamtejszego życia od węgla, który jest źródłem różnego rodzaju energii. Zwiędziącym ma być dana też sposobność zapoznać się z przedstawicielami różnych firm miejscowych. Wystawa ta zajmuje przestrzeń 30.000 m kwadratowych.

Wzrost drożyzny przez połowę czerwca. Według obliczeń miejskiej komisji statystycznej artykuły spożywcze w pierwszej połowie czerwca podrożały o 28 procent.

Złoty polski = 15.000 marek. W sobotę ministerstwo skarbu wydało rozporządzenie ustanawiające urzędowy kurs złotego polskiego na 15 tysięcy marek polskich.

O kontrolę nad fakturami. Ministerstwo skarbu rozesłało do banków okólnik, załączający dokładną kontrolę faktur przedstawianych w celu usprawiedliwienia kupna walut obcych. Okólnik ten zaleca uwzględnienie tylko aych faktur, które są wystawione na towary istotnie niezbędne, w szczególności na potrzeby przemysłu.

Finanse samorządów. Komisja skarbowa przyjechała na ostatnim posiedzeniu ara. 7 i 8 projektu ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. Ożywioną dyskusję wywołała sprawa podatków od gruntów na obszarze gmin miejskich, a specjalnie samoistnego podatku komunalnego od gruntów położonych na obszarze gmin miejskich, gruntów fabrycznych oraz placów budowlanych. Ustalono, że specjalnie wyższemu opodatkowaniu bzdą podlegały place budowlane oraz te grunta, które uzyskały charakter placów budowlanych, wskutek pociągnięcia linii regulacyjnych, ulic i placów miejskich. Bardzo długa była dyskusja nad tem, czy samoistny podatek od gruntów położonych na obszarze gmin miejskich należy zwać z pewną liczbą mieszkańców. W rezultacie przyjęto projekt rządowy, który pozostawia wszystkim gminom miejskim zupełną swobodę pobierania podatku komunalnego od gruntów, albo w formie dodatku do państwowego podatku gruntowego, albo w formie samoistnego podatku. Podstawą tu ma być przychód, czynsz najmu, względnie dzierżawa i t. d. Samoistny po-

datek gminny od gruntów ma w znacznej mierze zasilić fundusze miast i ożywić ruch budowlany.

Omiijamy porty niemieckie. Liga żegluga polskiej zwróciła się do władz z memoriałem, w którym oświadcza, że dowiaduje się z ubolewaniem, iż pewne amerykańskie Tow. żeglugowe, domaga się skierowania wychodźców polskich, kolejami niemieckimi do portów Hamburga i Bremy dla dalszego ich transportu, na statkach b. towarzystw niemieckich Hamburg-America Linie i Nord Deutscher Lloyd. Liga przypomina uchwałę sejmu ustawodawczego z dnia 19 marca 1920 r. oraz obwieszczenie ministrów przemysłu i handlu i pracy i opieki społecznej, ogłoszone w „Monitorze Polskim” z dnia 6 sierpnia 1920 r. i z d. 21 lipca 1921 r., o potrzebie skierowania całego wychodźstwa z Polski wyłącznie przez porty polskie, a na razie przez Gdańsk. Odstąpienie od tej zasady, dając zarobki kolejom niemieckim, popierając porty niemieckie i pośrednio niemiecką marynarkę handlową, zabiłoby w zarodku możliwość rozwoju marynarki polskiej i naszych portów, a zarazem zniweczyłoby usiłowania w kierunku ustalenia bezpośredniej komunikacji morskiej, pomiędzy Polską, a Ameryką, na co już w niedawnym czasie zwróciła uwagę w specjalnych memoriałach amerykańsko-polska Izba prze-

mysłowo-handlowa w Warszawie. Uważając, że wspomniane żądanie amerykańskiego Tow. żeglugowego, sprzeciwia się interesom Polski i wymaganiom naszej polityki ekonomicznej, Liga wezwala czynniki kierownicze do energicznej obrony żywotnych interesów Polski i do bezwzględnego przy wydawaniu koncesji linjom okrętowym stosowania zasady kierowania całego wychodźstwa polskiego wyłącznie na Gdańsk, a w przyszłości na porty polskie.

Stan przemysłu w kwietniu. Według danych głównego urzędu statystycznego liczba zatrudnionych w przemyśle robotników wzrosła w dniu 1-go maja w porównaniu z dniem 1-go kwietnia rb. o 0'08 proc. W dniu 1-go kwietnia w 3014 przedsiębiorstwach, objętych statystyką, było zatrudnionych 367.141 robotników, w dniu zaś 1-go maja 367.440. Liczba zatrudnionych robotników wzrosła w następujących przemysłach: budowlanym (9'3 proc.), mineralnym (9'2 proc.), górnym (5'4 proc.), poligraficznym (3'8 proc.), maszynowym (0'8 proc.) i włókienniczym (0'2 proc.). Zniżkę liczby zatrudnionych robotników odnotowały przemysły: garbarski (0'7 proc.), spożywczy (0'9 proc.), galanterijny (0'5 proc.), metalowy (2'3 proc.), chemiczny (2'7 proc.), papierniczy (4'0 proc.) i drzewny (6'5 pr.).

Mimo rozpoczęcia sezonu budowlanego, wzrost liczby robotników w tym przemyśle był stosunkowo mały. W okresie sprawozdawczym 465 przedsiębiorstw ograniczyło produkcję, 159 rozszerzyło ją, reszta zaś nie wypełniła odpowiedniej rubryki, 1139 przedsiębiorstw odnotowało w tym czasie zły stan zamówień, 990 — średni, 193 — dobry, reszta nie wykazała tych danych. Stan życia gospodarczego w porównaniu z miesiącem poprzednim pozostał bez zmiany. Niebawem wzrost kosztów robocizny sprawił, iż ceny wyrobów polskich zbliżyły się do cen na rynku światowym, a w wielu wypadkach je przekroczyły.

SERY

znanej fabrykacji „Ewa”
w Warszawie, bryndza
owcza, bez domieszki
gwarantowana tylko u
Edw. PRĘHAŁY
pokój do śniadań
CIESZYN
WIELKIE PODSIENIE

Abonujcie
Dziennik
Śląska Cie-
szyńskiego

WĘGIEL górnośląski
KOKS górnośląski i czeski

po cenach konkurencyjnych

MIAŁ górnośląski

najlepszej jakości po oryginalnych cenach kopalnianych
dostarcza odwrotnie

Towarz. dla przedsiębiorstw górniczych

„TEPEGE” S.A. w Krakowie

Zgłoszenia do Oddziału w Katowicach

ulica Warszawska 1. 4.

K 35 3-3

REKLAMA

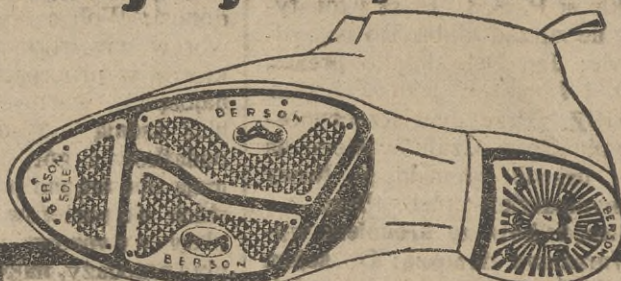
jest dźwignią

handlu i przemysłu

Berson

jest i pozostaje zawsze

najlepszą marką

Zadajcie u waszego szewca
przybicia
obcasów i podeszew
gumowych marki
Berson

Berson ochronia
obuwie jest taniej
i trwałujszym od skóry.

BERSON - KAUCZUK
centrala: Kraków, Straszewskiego 2.

MOTOCYKLE „INDIAN”
Springfield U. S. A.

Wyłączne zastępstwo:
Jan Kowalski i Ska
KRAKÓW, Radziwiłłowska 23

DRUKARNIA, FABRYKA KOPERT, ZESZYTÓW
PAWŁA MITRĘGI

CIĘŻAROWA 18 - W CIESZYNIE - CIĘŻAROWA 18

P. K. O. 180.058 :: :: :: TELEFON 211/VIII

POLECA SIĘ DO WYKONANIA DRUKÓW KAŻDEGO RODZAJU : WŁASNA INTROLIGATORNIA